

АНАЛІЗ ВІДХИЛЕНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Дибок М.В. гр. Ф-30

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Гаркуша Н.М.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Основним інструментом управління витратами на підприємствах роздрібної торгівлі є саме аналіз відхилень фактичних витрат від їх нормативних (планових) значень, які розраховуються окремо за кожним центром відповідальності й елементом витрат. Якщо фактичні витрати є вищими за нормативні, то таке відхилення вважається несприятливим, інакше відхилення буде сприятливим. Сприятливі відхилення надають позитивного ефекту на прибуток від основної діяльності торговельного підприємства.

Для ефективного оперативного управління витратами необхідно визначити чинники, які викликали відхилення та прийняти рішення, що дозволяють уникнути небажаних відхилень у майбутньому.

Слід зазначити, що відхилення витрат є наслідком зміни трьох основних чинників: обсягу товарообороту торговельного підприємства, цін на ресурси (зокрема, товари) і норм витрат на одиницю реалізації. При цьому всі чинники діють одночасно.

З метою управління витратами підприємства роздрібної торгівлі всі відхилення можна розділити на три групи: відхилення прямих матеріальних витрат; відхилення прямих трудових витрат; відхилення загальновиробничих (накладних) витрат.

Як показали дослідження, переважна більшість науковців виділяють абсолютні, відносні, селективні відхилення. Для виявлення умов і причин виникнення відхилень витрат, як основи прийняття обґрунтованих управлінських рішень, рекомендуємо окрім встановлення абсолютної величини відхилень витрат виявляти структурні зрушення у відхиленнях за видами ресурсів. При діагностиці відхилень витрат вважаємо доцільним виявити місця їх виникнення і центри відповідальності.

За результатами аналізу відхилень від нормативних витрат визначають напрями і розробляють рекомендації щодо використання виявлених резервів. В цілому ж аналіз відхилень витрат спрямований на постійне забезпечення адекватності системи управління витратами роздрібного торговельного підприємства, проведення її перегляду й модернізації згідно зі змінами, що відбуваються у внутрішньому й зовнішньому середовищах підприємства.